

KOOSTÖÖKOKKULEPE nr 1-7/24-0267

Majandus- ja Kommunikatsiooniministeerium (edaspidi *MKM*), registrikood 70003158, asukoht Suur-Ameerika tn 1, Tallinn 10122, mida esindab peaministri 15. augusti 2024. a korralduse nr 92, millega muudeti peaministri 12. augusti 2024. a korraldust nr 88 „Ministrite pädevus ministeeriumi juhtimisel ja ministrite vastutusvaldkonnad”, alusel justiits- ja digiminister Liisa-Ly Pakosta,

Päästeamet (edaspidi *Asutus 1*), registrikood 70000585, asukoht Raua tn 2, Tallinn 10124, mida esindab põhimääruse alusel peadirektor Margo Klaos,

ja

Sisekaitseakadeemia (edaspidi *Asutus 2*), registrikood 70004465, asukoht Kase tn 61, Tallinn 12012, mida esindab põhimääruse alusel Kuno Tammearu, keda edaspidi nimetatakse üheskoos *Pooled* ja eraldi *Pool*, sõlmisid käesoleva koostöökokkuleppe (edaspidi *Kokkulepe*) alljärgnevas:

1. Kokkuleppe eesmärk ja dokumendid

- 1.1. Kokkuleppe eesmärk on pakkuda Asutustele võimalust e-kursuse „Elanikkonna kaitse kursus“ (edaspidi *e-kursus*) majutamiseks ning administreerimiseks MKM-i hallatavas keskkonnas Digiriigi Akadeemia (edaspidi *Keskkond*).
- 1.2. Kokkuleppe dokumendid koosnevad Kokkuleppest ja Kokkuleppe lisadest. Kokkuleppe allkirjastamisel on lisaks Digiriigi Akadeemia keskkonna kasutamise nõuded (Kokkuleppe lisa 1).

2. Mõisted

- 2.1. **Asutuse haldur** on roll Keskkonnas, mis võimaldab anda Kasutajale õigusi, sealjuures eemaldada ligipääse Asutusega seotud kursustelt. Asutuse haldur saab redigeerida Asutusega seotud kursuste õpisisu (sh laadida, eemaldada ja muuta materjale) ning määrata lektori ja õppija¹ rolle Asutusega seotud konkreetsele kursusele. Asutuse haldur on peamine kontaktisik suhtluses MKM-iga.
- 2.2. **Õppija** on roll Keskkonnas, mis võimaldab autentimise järel näha ja muuta endaga seotud andmeid (sh meiliaadress, asutus) ning läbida iseregistreerumisega kursuseid.
- 2.3. **Lektor** on roll Keskkonnas, mis võimaldab redigeerida Asutusega seotud konkreetse kursuse õpisisu (sh laadida, eemaldada ja muuta materjale).
- 2.4. **Iseregistreerumisega kursus** on kursus, mis on kättesaadav kõigile Keskkonna Kasutajatele.
- 2.5. **Kasutaja** on roll Keskkonnas, mis võimaldab autenditult läbida kursuseid.

3. MKM-i õigused ja kohustused

- 3.1. MKM-il on õigus teostada toiminguid Keskkonna funktsionaalsusega seotud sätetes, sh eemaldada ja lisada Kasutajaid, lisada ja muuta Keskkonna õpisisu ning monitoorida

¹ Kuni 30.04.24 rolli nimetus „Ametnik“

- Keskkonnaga seotud statistikat. Kasutajate ja õpisisuga seotud muudatusi tehakse kooskõlastatult Asutusega 1.
- 3.2. MKM-il on kohustus tagada Keskkonna vastavus õigusaktidele ja Kokkuleppele.
 - 3.3. MKM võimaldab Asutustele juurdepääsu Keskkonnale Kokkuleppe kehtivuse ajal ööpäevaringselt seitsmel päeval nädalas, välja arvatud juhul kui:
 - 3.3.1. Keskkonnas toimuvad plaanipärased hooldustööd. Plaanipärastest hooldustöödest teavitab MKM Asutusi hiljemalt kolm tööpäeva enne tööde teostamist;
 - 3.3.2. Keskkonnaga seoses on tuvastatud turvainsident või muu ettenägematu tehniline tõrge, mille iseloomust tulenevalt on vajalik Keskkonna ligipääsu ajutine piiramine või sulgemine (sh kauemaks kui 24 tundi²).
 - 3.4. MKM vahendab hooldusteenust tööpäeviti ajavahemikus 9.00-17.00. Keskkonnaga seotud hooldustööde vajaduste registreerimine ning nende lahendamine toimub Kokkuleppe lisa 1 alusel.
 - 3.5. MKM majutab Keskkonnas sisalduvaid e-kursuseid ja muud virtuaalset õpisisu mahus kuni 10GB. Mahu suurendamine toimub vajaduspõhiselt läbirääkimiste käigus MKM-i esindajaga.
 - 3.6. MKM võimaldab Keskkonna kasutamise Asutustele tasuta kuni 30.09.2025.
 - 3.7. MKM kustutab Kasutaja andmed kolm kuud pärast Kasutaja taotlust enda kasutajakonto ja andmete kustutamiseks.
 - 3.8. MKM kustutab Asutuste andmed kolm kuud pärast Kokkuleppe lõppemist saates Asutustele ja/või Kasutajale enne andmete kustutamist vastava teavituse.
 - 3.9. MKM säilitab andmeid pikemalt kui punktides 3.7 ja 3.8 sätestatud juhtudel, kui andmete pikemaajase säilitamise kohustus tuleneb õigusaktist.
 - 3.10. MKM võimaldab kuni 01.07.2025 ligipääsu e-kursusele maksimaalselt 10 000 kasutajale kuus, sh igal nädalal saab kutse alusel (koos kursusele registreerimise lingiga) ligipääsu maksimaalselt 2500 uut kasutajat.

4. Asutuste õigused ja kohustused

- 4.1. Asutused hoiduvad lisamast Keskkonda juurdepääsupiiranguga teavet, kuna Keskkond on avalik.
- 4.2. Asutused tagavad, et Asutus(t)e haldur(id) ja kursuse lektor(id) on kursuse ettevalmistamisel teadlikud õpisisu avaldamisega seonduvatest riskidest ning võtavad kasutusele asjakohased meetmed, mis võimaldaks ennetada võimalikke kahjusid nii Asutustele, MKM-le kui kolmandatele osapooltele.
- 4.3. Asutused varundavad e-kursuseid enne Keskkonda laadimist.
- 4.4. Asutused lähtuvad kursuste loomisel Kokkuleppe lisa 1 kirjeldatud kvaliteedinõuetest.
- 4.5. Asutused tagavad, et Asutuste loodud e-kursus oleks Keskkonnas tasuta kättesaadav.
- 4.6. Asutused tagavad Keskkonna kasutamise üksnes mittetulunduslikul eesmärgil.
- 4.7. Asutused teavitavad MKM-i kord kvartalis Digiriigi Akadeemia kursustega seotud järgmise kvartali plaanidest (sh uute kursuste lisandumisest Keskkonda, mahu suurendamise vajadusest).
- 4.8. Asutused kohustuvad Keskkonda lisatud e-kursusega seotud kommunikatsiooniplaanid, sh kommunikatsioonitegevused nädalate kaupa, sihtgrupi ja selle suuruse, kooskõlastama MKMiga taasesitamist võimaldavas vormis. MKM kooskõlastab kommunikatsiooniplaanid

² Keskkonnale on määratud ISKE turvaklass K0T1S1, mistõttu ei ole Keskkonna seisak ajakriitilise loomuga

kui MKM kinnitab taasesitamist võimaldavad vormis kooskõlastamist Asutus(t)e halduri(te)le.

- 4.9. Asutused tagavad, et e-kursus on võimalik Kasutajal läbida minimaalselt 30 päeva jooksul.
- 4.10. Asutused on kaasvastutavad e-kursuse sisu eesmärkide saavutamise osas, sh isikuandmete töötlemise vaatest sisu eesmärkide saavutamiseks.

5. Vääramatu jõud

- 5.1. Pooled ei vastuta Kokkuleppe täitmata jätmise või mittekohase täitmise eest, kui see on tingitud tema tahtest sõltumatutest asjaoludest ehk vääramatu jõu asjaoludest. Asjaolud peavad olema tõendatavad ja pooled kohustuvad võtma tarvitusele vastavad abinõud tekkida võivate kahjude vähendamiseks. Pool, kelle tegevus Kokkuleppe järgsete kohustuste täitmisel on takistatud vääramatu jõu asjaolude tõttu, on kohustatud sellest kohe kirjalikku taasesitamist võimaldavas vormis teatama teisele Poolele.
- 5.2. Kui vääramatu jõu mõju peaks kestma üle 60 päeva, on Poolel õigus esitada teisele Poolele vastavasisulise avalduse Kokkuleppe osaliseks või täielikuks tühistamiseks, ilma et ühelgi osapooltest oleks õigus nõuda sellest tulenevalt kahjude hüvitamist.

6. Kokkuleppe kehtivus, muutmine ja lõpetamine

- 6.1. Käesolev Kokkuleppe jõustub allkirjastamisest ja kehtib tähtajatult.
- 6.2. Kokkuleppe võib ühepoolset üles öelda, teavitades teist Poolt sellest vähemalt kolm kuud ette.
- 6.3. Kokkulepet võib muuta Poolte kirjalikus vormis sõlmitud kokkuleppe või seadusega ettenähtud muul alusel.
- 6.4. Poolel on õigus Kokkuleppe erakorraliselt ühepoolset üles öelda juhul, kui teine Pool ei täida Kokkuleppes tulenevaid kohustusi ega kõrvalda rikkumist Poole nõudmisel mõistliku tähtaja jooksul. Kokkuleppe ülesütlemise kohta edastab Pool teisele Poolele kirjaliku ülesütlemisavalduse. Kokkuleppe ülesütlemine loetakse toimunuks, kui teine Pool on ülesütlemisavalduse kätte saanud.

7. Muud tingimused

- 7.1. Kõik Kokkuleppe täitmisest, muutmisest, lõpetamisest tulenevad vaidlusküsimused lahendatakse läbirääkimiste teel.
- 7.2. Kui ilmneb vastuolu Kokkuleppe ja selle lisade vahel, lähtutakse Kokkuleppe lisadest.
- 7.3. Kokkuleppe on allkirjastatud digitaalselt.

8. Volitatud esindajad

- 8.1. Majandus- ja Kommunikatsiooniministeeriumi esindaja Kokkuleppe täitmisel ja täitmise kontrollimisel on Hendrik Roland Helm, telefon +372 5886 2901, e-post: hendrikroland.helm@mkm.ee, või tema äraolekul teda asendav ametnik.
- 8.2. Päästeameti esindaja Kokkuleppe täitmisel ja täitmise kontrollimisel on ennetustöö osakonna juhataja Janika Usin telefon +372 5303 3670, e-post: janika.usin@rescue.ee.
- 8.3. Sisekaitseakadeemia esindaja Kokkuleppe täitmisel ja täitmise kontrollimisel on Arlee Kaugemaa telefon +372 524 8379, e-post: arlee.kaugemaa@sisekaitse.ee.

(allkirjastatud digitaalselt)

Liisa-Ly Pakosta

Justiits- ja digiminister

(allkirjastatud digitaalselt)

Margo Klaos

Päästeameti peadirektor

(allkirjastatud digitaalselt)

Kuno Tammearu

Sisekaitseakadeemia rektor

LISA 1. DIGIRIIGI AKADEEMIA KESKKONNA KASUTAMISE NÕUDED

1. E-kursuste üleslaadimisega seotud tehnilised nõuded

- 1.1. Kursuse loomisel või keskkonda lisamisel peab arvestama, et Keskkonda üleslaetava faili maksimaalne maht võib olla kuni 300MB. Mahukama e-kursuse puhul peab kursuse disainimisel arvestama, et maht jaotuks mitme SCORM-paketi vahel;
 - 1.1.1. mahukate videofailide puhul tuleb eelistada materjalide üleslaadimist YouTube keskkonda, vajaduse korral peidetud kujul. Videofaile on võimalik Keskkonnas viidata või embedded lahendusena õppijale kuvada.
- 1.2. Uue e-kursuse üleslaadimine tuleb eelnevalt kooskõlastada MKM-iga, kes genereerib ning häälestab Asutusele kursusepesa ja määrab Asutuse haldurile rolliõigused. Edasise rollihalduse korraldamine (sh lektorite ja/või õppijate lisamine) on Asutuse halduri vastutada.
- 1.3. Õpiobjektide formaadi ja mahu valimisel peab arvestama võrdse ligipääsu põhimõtet (sh avamine ja kasutamine ei nõua tasulist tarkvara, ühildub levinumate operatsioonisüsteemidega, on Kasutaja jaoks mõistliku andmemahuga jne).

2. Külalisjuurdepääsuga- ja iseregistreerumisega kursuse nõuded

- 2.1. Kursuse kavandamisel ja väljatöötamisel peab arvestama järgmiste tingimustega:
 - 2.1.1. lahendamist vajav probleem ja koolitusvajadus on selgelt sõnastatud;
 - 2.1.2. probleemiga seotud sihtrühma(d) on määratletud, nende vajadused ja ootused kaardistatud (sh õpiharjumuste ja -eelistuste osas);
 - 2.1.3. realistlikud ja mõõdetavad õpiväljundid on sõnastatud (rakendades Bloomi taksonoomiat³).
- 2.2. Kursuse struktuur koosneb moodulitest, mis on õppija jaoks läbitavad juhendamiseta ja eraldiseisvate osadena. Mooduli soovituslik maht õppija jaoks on kuni 15 minutit.
- 2.3. Kursuse loomisel on soovituslik lähtuda multimodaalsuse põhimõttest, sh kombineerides omavahel:
 - 2.3.1. tekstimaterjale;
 - 2.3.2. automaatset tagasisidet andvaid enesekontrolli- ja hindamistegevusi;
 - 2.3.3. interaktiivseid tegevusi;
 - 2.3.4. visuaalseid materjale (videod, animatsioon, graafikud).
- 2.4. Kursuses sisalduvad materjalid peavad olema kvaliteetsed: tekstimaterjalid grammatiliselt korrektsed; videote heli selge ja hästi kuuldav, visuaal kvaliteetne; graafikud, diagrammid jmt selgelt loetavad ning ühetaoliselt tõlgendatavad.
- 2.5. Kursus peab üldjuhul olema läbitav eesti keeles. Muukeelse materjali kasutamisel peab olema lisatud korrektne eestikeelne tõlge, videoklippide puhul subtiitrid kasutades võimalusel Eesti keeletehnoloogiat.
- 2.6. Kursuse graafilisel kujundamisel tuleb järgida varem avaldatud kursuste visuaalset lahendust⁴.
- 2.7. Kursuse planeerimisel peab pöörama tähelepanu kasutajakogemuse (UX) ja kasutajaliidese (UI) disainile ning tagama vähemalt WCAG 2.0 standardi järgimise:

³ E-õppe kursuste formaadis on võimalik ühtlustada õppijate **teadmisi** (eelnevalt õpitud faktid ja terminid ning nende meenutamine – defineerib, kirjeldab, määratleb, seostab, sõnastab, teab, tunneb ära) ning süvendada **mõistmist** (faktidest arusaamine, nende mõistmine läbi kirjeldamise, võrdlemise, üldistuse ja põhiideede edasiandmise - eristab, mõistab, selgitab, seostab, tunneb ära, tõlgendab, valib, vastandab, võrdleb).

⁴ Kasutatud on pilvepõhist autoritarkvara Articulate Rise 360 - <https://articulate.com/360/rise>

- 2.7.1. kursuse struktureerimisel tuleb kasutada korrektset pealkirjade liigendatust, taandeid ning teksti eristamise vahendeid;
 - 2.7.2. info edastamisel tuleb jälgida, et eristamisel ei kasutataks üksnes värve. Diagrammidel, joonistel, tabelites, videotel ja/või tekstis tuleb lisaks värviga eristamisele kasutada rasvast, kaldkirjas või allajoonitud teksti, visuaalselt eristatavaid tingmärke või märksõnu;
 - 2.7.3. linkide eristamiseks tuleb kasutada lisaks värvile täiendavaid lisameetodeid (nt lingi automaatne allajoonimine);
 - 2.7.4. teksti ja tausta ning teksti ja visuaalide (joonised, diagrammid, graafikud, pildid jt), sh nendes kasutatav kontrastisuhe peab olema vähemalt 4.5:1 (suurel tekstil vähemalt 3:1);
 - 2.7.5. kursuse kujundamisel tuleb kasutada selget ja hästi loetavat kirjatüüpi ning jälgida, et teksti tausta kujundus oleks võimalikult ühetooniline;
 - 2.7.6. linkide, nuppude ja teiste interaktiivsete elementide kirjeldused võiksid olla arusaadavad ka kontekstiväliselt⁵;
 - 2.7.7. mittetekstiline sisu (sh olulist informatsiooni edasi andvad pildid, ikoonid ja nupud jmt) peab sisaldama tekstilisi alternatiive;
 - 2.7.8. vältida tuleb liigselt sähvivaid, vilkuvaid või äkilise liikumisega animatsioone, mis võivad osades kasutajates esile kutsuda ootamatu haigushoo. Juhul, kui taolise animatsiooni lisamine on vältimatu, tuleb veenduda, et animatsioon ei hakkaks mängima automaatselt. Samuti tuleb kuvada kasutajale selge hoiatus enne, kui kasutaja animatsiooni käivitab;
 - 2.7.9. hoiduda tuleb automaatselt mängima hakkavatest heliklippidest. Kuna ekraanilugeja kuulab arvuti räägitud teksti, segavad automaatselt mängivad helid kasutajat. Heliklipid ei tohi ühelgi juhul automaatselt mängima hakata, kui mängitava heli kestus ületab 4 sekundit;
 - 2.7.10. pildivormingus teksti asemel tuleb eelistada tavalist teksti. Kui pildivormingus teksti ei ole võimalik asendada, tuleb lisada juurde alternatiivne kirjeldus teksti kujul. Alternatiivne kirjeldus peab andma edasi pildil kujutatud põhisisu (nt graafikute või diagrammide puhul tuleb kirjeldada sellel kujutatud olulisi andmeid, nende väärtust ja visualiseeritud muutust);
 - 2.7.11. audioklippidele peab olema lisatud sisu kirjeldav transkriptsioon teksti kujul. Lisaks audioklipis öeldule peab transkriptsioon sisaldama ka audioklipis kuulda olevate oluliste helide ja muusika kirjeldust;
 - 2.7.12. videoklipid peavad olema varustatud esituskeelsete tiitritega ning kirjeldustõlkega, mis on loetud videole lisa helirajana või lisatud video juures olevasse tekstilisse transkriptsiooni;
 - 2.7.13. objekti aistinguliste omaduste kirjeldamisel peab kasutama mitut alternatiivset tunnust, nagu näiteks objekti asukoht, kuju, nimetus või mõõtmed;
 - 2.7.14. vältima peaks ajapiiranguga testide ja küsimustike kasutamist – kasutaja peab saama kursust läbida oma sobivas tempos.
- 2.8. Tulenevalt kursuse iseloomust ja sihtrühmast tuleb viidata lisamaterjalidele (lingid jätkulugemiseks, viited jätkukursustele).

⁵ Näiteks lause "Siit saad rohkem infot ID kaardi kohta", kus "Siit" suunab täiendavalt infomaterjalile pole selge ega kasutajasõbralik. Ekraanilugeja kasutajad või kasutajad, kes juhivad arvutit häälkäsklustega võivad sattuda segadusse, kui lingilt lingile navigeerides kohtavad vaid sõna "siit." Parem lingi tekst oleks näiteks "Loe rohkem infot ID kaardi kohta Siit." nii et kogu lause on ka link.

- 2.9. Kursuse avalikustamise järel tuleb koguda kasutajatelt tagasisidet, sealjuures mõõta ja jälgida regulaarselt (vähemalt kord poolaasta jooksul) kasutajate soovitusindeksit (NPS); juhul, kui NPS langeb <60, on vajalik kasutajate tagasiside põhjal viia sisse asjakohased parandused.
- 2.10. Vähemalt kord poolaasta jooksul tuleb vaadata üle kursuse ajakohasus ning vajadusel viia sisse asjakohased parandused.

3. Isikuandmete töötlemine ja konfidentsiaalsus

- 3.1. Keskkonna kasutajatega seotud andmete kogumine ja töötlemine lähtub Euroopa Liidu isikuandmete kaitse üldmäärusest, isikuandmete kaitse seadusest ning teistest Eesti Vabariigis isikuandmete töötlemisele kohalduvatest õigusaktidest, sh rakendatakse asjakohaseid meetmeid eesmärgiga tagada andmete käideldavus, terviklus ja konfidentsiaalsus.
- 3.2. Keskkonna Kasutajad peavad kasutajakonto loomisel sisestama ees- ja perekonnanime, meiliaadressi, isikukoodi ja asutuse nime.
- 3.3. Kasutajakonto loomisel annab kasutaja Digiriigi Akadeemiale nõusoleku kasutajakontoga seotud meiliaadressile teavituste ja koolituspakkumiste edastamiseks.
- 3.4. Keskkonna kasutamisel kogutakse infot autenditud kasutajate õpitulemuste, õpianalüütika jm õppega seonduva kohta. Kasutajate andmeid ei jagata ilma Kasutaja kirjaliku nõusolekuta kolmandatele osapooltele.
 - 3.4.1. Kõikide kasutajaandmete ja õpianalüütika töötlemise õigus on MKM-il (isikuandmete vastutava töötlejana).
 - 3.4.2. Käsitsi registreerimisega kursuse puhul on andmete töötlemise õigus Asutuse halduril.
- 3.5. Kasutajal on õigus taotleda enda kasutajakonto ja andmete kustutamist MKM-ilt edastades vabas vormis avalduse digiakadeemia@mkm.ee meilile. Andmed kustutatakse 3 kuu jooksul, välja arvatud juhul kui andmete pikemaajase säilitamise kohustus tuleneb õigusaktist.
- 3.6. Kasutajakogemuse ja keskkonna toimimise parandamiseks kasutab Digiriigi Akadeemia järgmiseid küpsiseid:
 - 3.6.1. seansiküpsiseid, mis hoiavad kasutaja meeles õppimise ajal. Küpsiseid ei salvestata ning need kustuvad veebilehitseja sulgemisel;
 - 3.6.2. püsiküpsiseid, mis jätavad meelde kasutaja eelnevad valikud ning aitavad analüüsida keskkonna kasutatavust (nt ajalist kestust). Küpsised salvestatakse seadmesse veebilehitseja sulgemisel;
- 3.7. Keskkond sisaldab viiteid, mis suunavad kasutaja teistele veebilehtedele, kus küpsiste kasutamine toimub vastavalt nende veebilehtede omanike tingimustele.